

ЗБІРНИК КРУГЛОГО СТОЛУ

СТАЛИЙ РОЗВИТОК

**ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ
ТА ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Вінниця, 2026 року

УДК 342.9:351.74(477))

С75 Сталий розвиток правоохоронної системи та публічної безпеки в умовах глобальних трансформацій: зб. матеріалів круглого столу. (м. Вінниця, 19 січня. 2026 р.): Громадська Організація «Центр Науково-Дослідних Ініціатив., Вінниця: «ГО ЦНДІ» 2026.

Збірник містить наукові розробки науковців, представників практичних підрозділів Національної поліції та інших правоохоронних органів, докторантів, аспірантів та здобувачів вищої освіти, присвячені дослідженню теоретичних і прикладних аспектів розвитку взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Електронна копія матеріалів круглого столу безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Громадської організації «Центр Наукового-Дослідних Ініціатив» у розділі «Архів наукових заходів», сторінка «Збірники наукових заходів» <https://gocsri.com/index.php/index/uk/index>

ШЕВЧЕНКО Ігор Юрійович

заступник декана факультету підготовки

фахівців для органів досудового

розслідування національної поліції України

Дніпровського державного університету внутрішніх справ

підполковник поліції

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-6289-4077>

КОМПЕТЕНТНІСНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ СЛІДЧОГО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Цифрова трансформація кримінального провадження в Україні є не просто технічним оновленням інструментарію органів досудового розслідування, а глибокою інституційною зміною самої логіки здійснення кримінальної юстиції. Запровадження Єдиного реєстру досудових розслідувань, електронного документообігу, цифрових доказів, відеофіксації процесуальних дій, автоматизованих аналітичних модулів суттєво змінює роль слідчого як суб'єкта кримінального процесу. У таких умовах традиційна модель професійної підготовки слідчих, орієнтована переважно на засвоєння норм кримінального та кримінального процесуального права, виявляється недостатньою. Професійна діяльність сучасного слідчого дедалі більше набуває ознак міждисциплінарної практики, що поєднує правову, цифрову, комунікативну та етичну складові. Це зумовлює необхідність переходу від знаннєвої парадигми підготовки кадрів до компетентнісної моделі, у межах якої ключовим стає не обсяг засвоєної інформації, а здатність ефективно діяти у складних, динамічних і технологічно насичених процесуальних ситуаціях.

Компетентнісна модель підготовки фахівця відрізняється від традиційної тим, що орієнтується не на перелік дисциплін чи обсяг навчального матеріалу, а на результат - сформовану здатність виконувати професійні завдання у реальному середовищі. У контексті діяльності слідчого НПУ ця модель повинна відображати специфіку кримінального процесу як системи юридично регламентованих, але технологічно опосередкованих дій.

У цифровізованому кримінальному провадженні об'єктом професійної діяльності слідчого стають не лише факти та правові норми, а й цифрові сліди, електронні масиви даних, автоматизовані рішення, алгоритмічні рекомендації. Це вимагає принципово нового рівня інтеграції процесуальних і цифрових компетентностей. Процесуальні компетентності у сучасному вимірі вже не зводяться до знання норм КПК України [1, с. 584]. Вони включають уміння застосовувати ці норми у цифровому середовищі: правильно ініціювати електронні процесуальні дії, забезпечувати допустимість цифрових доказів, працювати з електронними реєстрами, фіксувати та перевіряти дані, що надходять із технічних засобів. Наприклад, прийняття рішення про повідомлення особі про підозру вимагає не лише юридичної оцінки доказів, а й розуміння того, яким чином цифрові докази були зібрані, оброблені та збережені.

Цифрові компетентності слідчого не можуть обмежуватися базовою комп'ютерною грамотністю. Йдеться про здатність критично працювати з інформаційними системами кримінального провадження, розуміти логіку їх функціонування, ризики алгоритмічних помилок, можливості маніпуляцій та витоків даних [2, с. 191]. Слідчий повинен усвідомлювати, що електронна система - це не «нейтральний інструмент», а соціально й технічно сконструйований механізм, який впливає на прийняття процесуальних рішень. Комунікативні компетентності також зазнають трансформації [3, с. 112]. У цифровому провадженні взаємодія зі сторонами, експертами, оперативними підрозділами все частіше здійснюється через електронні канали. Це змінює

характер професійної комунікації: зростає роль точності формулювань, документальної фіксації, етичної нейтральності та відповідальності за цифровий слід, який залишає слідчий.

Етичні компетентності у цифровому середовищі набувають особливого значення. Автоматизація та алгоритмізація не знімають відповідальності зі слідчого, а навпаки - підвищують її. Саме слідчий несе персональну відповідальність за використання цифрових інструментів, за недопущення порушень прав людини, за захист персональних даних та за доброчесність прийняття рішень у середовищі, де технології можуть як допомагати, так і спотворювати процес істини.

Однією з ключових проблем сучасної підготовки слідчих є розрив між формально задекларованими компетентностями та реальними професійними діями у цифровому кримінальному провадженні. Тому оновлення компетентнісної моделі неможливе без запровадження механізмів її практичної верифікації. Вимірювання процесуальних компетентностей доцільно здійснювати не через тестування знань норм права, а через моделювання типових і критичних процесуальних ситуацій. Наприклад, слідчому пропонується кейс, у якому необхідно зареєструвати кримінальне провадження, внести дані до ЄРДР, ініціювати електронну експертизу, забезпечити збереження цифрових доказів і підготувати процесуальні документи з урахуванням вимог допустимості. Оцінюється не лише формальна правильність дій, а й їх логічна узгодженість та відповідність принципам кримінального процесу.

Цифрові компетентності можуть вимірюватися через роботу з реальними або навчальними версіями інформаційних систем. Важливим є не просто вміння натискати кнопки, а здатність виявляти помилки в даних, розуміти алгоритмічні підказки системи, критично ставитися до автоматизованих висновків. Наприклад, слідчий має вміти пояснити, чому система аналітичного ризику видала певну рекомендацію, і чому він може або не може її прийняти. Комунікативні та етичні

компетентності перевіряються через ситуації взаємодії з учасниками провадження в електронному середовищі: направлення процесуальних повідомлень, проведення відеодопитів, робота з цифровими скаргами та зверненнями [4, с. 54]. Тут важливо оцінювати не лише юридичну коректність, а й рівень поваги до прав людини, недискримінаційність, дотримання принципів доброчесності та процесуальної рівності сторін.

Поетапне впровадження електронних систем в Україні створює додаткову складність: слідчий працює в умовах нестабільного цифрового середовища. Тому важливою компетентністю стає здатність адаптації - уміння працювати у ситуації тимчасових збоїв, дублювання процедур, зміни регламентів. Саме ця адаптивність відрізняє формально навченого працівника від справжнього професіонала.

Отже, компетентнісна модель підготовки слідчого Національної поліції України в умовах цифровізації кримінального провадження повинна розглядатися як динамічна, відкрита система, що постійно коригується у відповідь на технологічні та правові зміни. Її ядром мають стати інтегровані процесуальні, цифрові, комунікативні та етичні компетентності, які формуються не ізольовано, а у взаємодії з реальними кейсами досудового розслідування. Оновлення та верифікація переліку компетентностей дозволяє не лише підвищити якість підготовки слідчих, а й зміцнити довіру до кримінальної юстиції в умовах цифрового суспільства. Саме компетентний слідчий, здатний діяти відповідально, критично і доброчесно у цифровому середовищі, стає ключовою фігурою сучасного кримінального процесу та гарантом реального, а не формального, верховенства права в Україні.

Список використаних джерел

1. Фоміна Т. Г. Щодо функціонування інформаційно-комунікаційної системи досудового розслідування. *Злочинність і протидія їй в умовах війни та у*

повоєнній перспективі: міждисциплінарна панорама : зб. тез доп. II Міжнар. наук.-практ. конф. / МВС України ; Нац. поліція України ; Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінол. асоц. України. Вінниця. ХНУВС. 2025. С. 583-587.

2.Teslenko I. O. Specific features of obtaining and using electronic evidence in criminal proceedings. *Право і безпека*. 2024. № 1 (92). С. 186-193. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2024.1.17>.

3.Іванцов В.О. Вплив цифровізації на розвиток кримінологічних досліджень: нові виклики та можливості. *Пенітенціарна система: історія, сучасність, майбутнє : матеріали наук. читань пам'яті генерал-полковника внутріш. служби Штанька Івана Васильовича / [голов. ред. В. Ф. Пузирний]; М-во юстиції України, Департамент з питань виконання кримінал. покарань, Пенітенціарна акад. України. Чернігів. ПАУ. 2024. С. 111-115.*

4.Кулініч В. С., Зінченко Д.А. Цифрова трансформація системи публічного управління в умовах воєнного стану: виклики, ризики та адаптаційні механізми. *Сучасні виклики та загрози системі національної стійкості України: [матеріали Круг. столу] / ГО "Молодіжна Організація Починаючих Лідерів". Вінниця. ГО МОПЛ. 2025. С. 51-56.*